METHODOLOGY FOR DEVELOPING THE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF PROSPECTIVE ENGLISH LANGUAGE TEACHERS BASED ON THE PRINCIPLES OF UNIVERSAL DESIGN FOR LEARNING (UDL)

Jamolidinova Shakhnoza Alisher qizi
Doctoral Student at Namangan State Pedagogical Institute

Abstract: *This article explores the linguodidactic and methodological foundations for developing the communicative competence of prospective English language teachers based on the principles of Universal Design for Learning (UDL). The study aims to identify the didactic potential of the UDL approach in developing prospective teachers' linguistic, sociolinguistic, pragmatic, discourse, and professional communicative competencies, as well as to improve the methodology for integrating this approach into English language instruction. The research employed methods of theoretical analysis, comparison, pedagogical modelling, and methodological design. The three core principles of UDL, namely providing multiple means of engagement, representation, and action and expression, were integrated with the communicative approach to language teaching. As a result, a methodological system for developing the communicative competence of prospective English language teachers was proposed, encompassing diagnostic, design, communicative-practical, and reflective-evaluative stages. Furthermore, practical tasks involving pedagogical interaction, role-playing, communicative problem-solving, and microteaching were developed. The research findings provide a theoretical and methodological foundation for integrating UDL principles into the professional training of prospective English language teachers.*

Keywords: *communicative competence, prospective English language teachers, Universal Design for Learning, UDL, communicative approach, linguodidactics, professional competence, inclusive education, teaching methodology, pedagogical communication.*

МЕТОДИКА РАЗВИТИЯ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА НА ОСНОВЕ ПРИНЦИПОВ УНИВЕРСАЛЬНОГО ДИЗАЙНА ОБУЧЕНИЯ (UDL)

Аннотация: *В данной статье рассматриваются лингводидактические и методические основы развития коммуникативной компетенции будущих учителей английского языка на основе принципов универсального дизайна обучения (Universal Design for Learning — UDL). Цель исследования заключается в выявлении дидактического потенциала подхода UDL в формировании лингвистической, социолингвистической, прагматической, дискурсивной и профессионально-*

коммуникативной компетенций будущих педагогов, а также в совершенствовании методики его интеграции в процесс обучения английскому языку. В исследовании использованы методы теоретического анализа, сравнения, педагогического моделирования и методического проектирования. Три основных принципа концепции UDL, предусматривающие разнообразные способы вовлечения обучающихся, представления учебной информации, а также действия и выражения усвоенных знаний, были интегрированы с коммуникативным подходом к обучению иностранному языку. В результате предложена методическая система развития коммуникативной компетенции будущих учителей английского языка, охватывающая диагностический, проектировочный, коммуникативно-практический и рефлексивно-оценочный этапы. Кроме того, разработаны практические задания, направленные на организацию педагогического общения, ролевых игр, решение коммуникативных задач и проведение микроуроков. Результаты исследования служат теоретико-методической основой для интеграции принципов UDL в процесс профессиональной подготовки будущих учителей английского языка.

Ключевые слова: *коммуникативная компетенция, будущие учителя английского языка, универсальный дизайн обучения, UDL, коммуникативный подход, лингводидактика, профессиональная компетенция, инклюзивное образование, методика обучения, педагогическая коммуникация.*

BO'LAJAK INGLIZ TILI O'QITUVCHILARINING KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYASINI TA'LIMNING UNIVERSAL DIZAYNI (UDL) TAMOYILLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISH METODIKASI

Annotatsiya: *Mazkur maqolada bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining kommunikativ kompetensiyasini ta'limning universal dizayni (Universal Design for Learning — UDL) tamoyillari asosida rivojlantirishning lingvodidaktik va metodik asoslari yoritiladi. Tadqiqotning maqsadi bo'lajak pedagoglarning lingvistik, sotsiolingvistik, pragmatik, diskursiv va kasbiy-kommunikativ kompetensiyalarini shakllantirishda UDL yondashuvining didaktik imkoniyatlarini aniqlash hamda uni ingliz tili mashg'ulotlariga integratsiyalash metodikasini takomillashtirishdan iborat. Tadqiqotda nazariy tahlil, qiyoslash, pedagogik modellashtirish va metodik loyihalash usullaridan foydalanildi. UDL konsepsiyasining ta'lim oluvchilarni faol jalb etish, o'quv axborotini turli shakllarda taqdim etish va o'zlashtirilgan bilimlarni ifodalashning muqobil usullarini yaratishga asoslangan uch tamoyili kommunikativ ta'lim yondashuvi bilan uyg'unlashtirildi. Natijada bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishning diagnostik, loyihalash, kommunikativ-amaliy va refleksiv-baholash bosqichlarini qamrab oluvchi metodik tizim taklif etildi. Shuningdek, pedagogik muloqot, rolli o'yinlar, kommunikativ muammolarni hal qilish va mikrodarslarni tashkil etishga oid amaliy*

topshiriqlar ishlab chiqildi. Tadqiqot natijalari UDL tamoyillarini bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligiga integratsiyalash uchun nazariy-metodik asos bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: *kommunikativ kompetensiya, bo'lajak ingliz tili o'qituvchilari, ta'limning universal dizayni, UDL, kommunikativ yondashuv, lingvodidaktika, kasbiy kompetensiya, inklyuziv ta'lim, metodika, pedagogik kommunikatsiya.*

KIRISH VA ADABIYOTLAR SHARHI

Zamonaviy oliy pedagogik ta'lim tizimida bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarini kasbiy faoliyatga tayyorlashning muhim yo'nalishlaridan biri ularning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish hisoblanadi. Ingliz tili o'qituvchisining kasbiy tayyorgarligi nafaqat tilning grammatik va leksik tizimini mukammal egallash, balki undan turli pedagogik hamda ijtimoiy vaziyatlarda samarali foydalanish, o'quvchilar bilan muloqotni tashkil etish va nutqiy faoliyatni boshqarish qobiliyati bilan ham belgilanadi.

Kommunikativ kompetensiya tushunchasining ilmiy asoslari D. Hymes (1972), M. Canale va M. Swain (1980) tadqiqotlarida yoritilgan. Mazkur olimlarning nazariy qarashlariga ko'ra, tilni bilish faqat grammatik qoidalarni o'zlashtirishni emas, balki til birliklaridan kommunikativ vaziyatga muvofiq foydalanishni ham nazarda tutadi.

Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilari uchun kommunikativ kompetensiya alohida kasbiy ahamiyatga ega. Chunki ular ingliz tilida erkin fikr bildirish bilan bir qatorda o'quvchilarga aniq ko'rsatmalar berish, savollar tuzish, nutqiy faoliyatni rag'batlantirish, fikr-mulohaza bildirish va kommunikativ qiyinchiliklarni bartaraf etish ko'nikmalariga ham ega bo'lishlari zarur.

Biroq oliy ta'lim muassasalarida talabalarning til bilish darajasi, individual ehtiyojlari, kommunikativ faolligi hamda o'rganish sur'atlari bir xil emas. Ayrim talabalar guruh muhokamalarida faol qatnashsa, boshqalari nutqiy xatolardan qo'rqish, lug'at boyligining cheklanganligi yoki o'z fikrini ifodalashdagi qiyinchiliklar sababli sust ishtirok etishi mumkin.

Mazkur muammolar ta'lim jarayonida individual farqlarni hisobga oladigan moslashuvchan metodik yondashuvlardan foydalanish zaruratini yuzaga keltiradi. Shunday yondashuvlardan biri ta'limning universal dizayni Universal Design for Learning (UDL) hisoblanadi.

Meyer, Rose va Gordon (2014) ta'limning universal dizaynini o'quv jarayonidagi to'siqlarni kamaytirish hamda turli ehtiyojdagi ta'lim oluvchilar uchun moslashuvchan ta'lim muhitini yaratishga yo'naltirilgan yondashuv sifatida asoslaydilar. CAST (2024)

(Center for Applied Special Technology (Amaliy maxsus texnologiyalar markazi)) tomonidan takomillashtirilgan UDL konsepsiyasi ta'lim oluvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda o'quv materiallari, faoliyat shakllari va baholash mexanizmlarini loyihalashtirishga xizmat qiladi.

UDL tamoyillarini bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining kommunikativ tayyorgarligiga integratsiyalash ikki muhim vazifani amalga oshirish imkonini beradi. Birinchidan, talabalar kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish uchun turli o'quv resurslari va faoliyat shakllaridan foydalanadilar. Ikkinchidan, ular kelgusidagi pedagogik faoliyatida turli ehtiyojga ega o'quvchilar bilan ishlash metodikasini o'zlashtiradilar.

TADQIQOT MATERIALLARI VA METODLARI

Mazkur tadqiqot nazariy-metodik yondashuvga asoslangan bo'lib, unda kommunikativ kompetensiya va ta'limning universal dizayni konsepsiyalariga oid ilmiy adabiyotlar tahlil qilindi.

Nazariy tahlil orqali kommunikativ kompetensiyaning lingvistik, sotsiolingvistik, pragmatik, diskursiv va strategik tarkibiy qismlari o'rganildi. Qiyosiy yondashuv yordamida kommunikativ ta'lim metodikasi va UDL tamoyillarining o'zaro bog'liqligi aniqlashtirildi. Pedagogik modellashtirish asosida kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishning bosqichli metodik tizimi ishlab chiqildi.

Tadqiqotning metodologik asosini D. Hymesning kommunikativ kompetensiya nazariyasi, M. Canale va M. Swainning kommunikativ kompetensiya modeli, Richards va Rodgersning til o'qitish yondashuvlari, shuningdek, CAST tashkilotining UDL Guidelines 3.0 tamoyillari tashkil etdi.

UDL yondashuvi quyidagi uch asosiy tamoyilga tayanadi:

1. Multiple Means of Engagement — ta'lim oluvchilarni faol jalb etishning turli usullari. Mazkur tamoyil talabalarning qiziqishlari, kommunikativ ehtiyojlari va motivatsiyasiga mos faoliyat shakllarini tanlashni nazarda tutadi.

Masalan, *The Qualities of an Effective English Teacher* mavzusida talabalar kichik guruh muhokamasi, juftlikdagi suhbat yoki rolli o'yin shakllaridan foydalanishlari mumkin.

2. Multiple Means of Representation — o'quv axborotini turli shakllarda taqdim etish. Bu tamoyil o'quv materiallarini matn, audio, video, dialog namunasi va vizual vositalar orqali tushuntirishni nazarda tutadi.

Masalan, *Classroom Instructions* mavzusini o'rganishda talabalar ingliz tilidagi pedagogik ko'rsatmalarni yozma ro'yxat, subtitrli video hamda namunaviy dialog orqali o'zlashtiradilar.

3. Multiple Means of Action and Expression — faoliyat va o'zlashtirish natijalarini ifodalashning muqobil usullari. Mazkur tamoyil talabalarning bilim va ko'nikmalarini turli kommunikativ faoliyatlar orqali namoyon etishiga imkon yaratadi.

Masalan, *Giving Feedback to Learners* mavzusida talabalar fikr-mulohaza berish usullarini pedagogik dialog, mikrodars yoki audioizoh orqali mashq qilishlari mumkin. Bunda kommunikativ o'quv maqsadi saqlanishi va tanlangan format baholanayotgan ko'nikmaga mos kelishi muhim hisoblanadi.

Mazkur maqola doirasida haqiqiy pedagogik eksperiment natijalari keltirilmaydi. Taklif etilayotgan metodik yechimlar nazariy tahlil va loyihalash mahsuli sifatida taqdim etiladi.

TADQIQOT NATIJALARI

Nazariy tahlillar asosida bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishga yo'naltirilgan to'rt bosqichli metodika ishlab chiqildi.

Birinchi bosqich — diagnostik-motivatsion.

Ushbu bosqichda talabalarning dastlabki kommunikativ tayyorgarligi, nutqiy faolligi, mavjud qiyinchiliklari va kasbiy qiziqishlari aniqlanadi. Masalan, *My Future Profession as an English Teacher* mavzusida talabalar ikki daqiqalik og'zaki chiqish tayyorlaydilar. Ularning fikrni izchil bayon qilishi, leksik vositalardan foydalanishi, grammatik aniqligi va tinglovchilar bilan muloqoti kuzatiladi.

Ikkinchi bosqich — metodik loyihalash.

Ushbu bosqichda kommunikativ mashg'ulotlar UDL tamoyillariga muvofiq tashkil etiladi. O'quv materiallari turli shakllarda taqdim etiladi, talabalar ehtiyojiga mos tayanch vositalar tanlanadi va baholash mezonlari belgilanadi.

Masalan, *Polite Requests in English* mavzusida talabalar iltimos bildirishning turli shakllarini o'rganadilar:

— *Can you help me?*
— *Could you please explain this task?*
— *Would you mind repeating the instruction?*

Talabalar mazkur ifodalarning grammatik tuzilishi bilan bir qatorda nutqiy vaziyatga mosligi va muloyimlik darajasini ham tahlil qiladilar.

Uchinchi bosqich — kommunikativ-amaliy.

Bu bosqichda talabalar rolli o'yinlar, muammoli vaziyatlar, juftlik va guruh suhbatlari, pedagogik dialoglar hamda mikrodarslar orqali kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantiradilar.

To'rtinchi bosqich — refleksiv-baholash.

Mazkur bosqichda talabalar o‘z kommunikativ faoliyatini tahlil qiladilar, fikr-mulohazalar asosida kamchiliklarini aniqlaydilar va keyingi rivojlanish maqsadlarini belgilaydilar.

1-jadval. UDL asosida kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish metodikasi

Bosqich	Metodik faoliyat	Kutiladigan natija
Diagnostik-motivatsion	Suhbat, dastlabki baholash, ehtiyojlarni aniqlash	Kommunikativ tayyorgarlikni aniqlash
Metodik loyihalash	Turli o‘quv resurslari va kommunikativ vazifalarni tanlash	Moslashuvchan o‘quv muhitini yaratish
Kommunikativ-amaliy	Rolli o‘yin, dialog, munozara, mikrodars	Kommunikativ va pedagogik ko‘nikmalarni rivojlantirish
Refleksiv-baholash	Portfolio, o‘zini baholash, o‘zaro fikr-mulohaza	Kasbiy-kommunikativ rivojlanishni tahlil qilish

Kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishga yo‘naltirilgan amaliy topshiriqlar

1-topshiriq. Classroom Communication

Maqsad: bo‘lajak ingliz tili o‘qituvchilarining pedagogik nutqi va pragmatik kompetensiyasini rivojlantirish.

Talabalarga quyidagi kommunikativ vaziyat taqdim etiladi:

You are an English teacher. One of your students does not understand the task. Explain the instruction in a simpler and more supportive way.

Talaba o‘qituvchi rolida quyidagi ifodalardan foydalanishi mumkin:

— *Let me explain the task once again.*
— *First, read the instructions carefully.*
— *You can work with your partner.*
— *Would you like me to give you an example?*
— *Don't worry. Let's try it together.*

Mazkur topshiriq davomida talabalar ingliz tilida aniq, tushunarli va pedagogik jihatdan maqsadga muvofiq nutq yaratishga o‘rganadilar.

UDL tamoyillariga muvofiq vaziyat yozma kartochka, qisqa video yoki dialog namunasi orqali taqdim etilishi mumkin. Natijada talabalar uchun kommunikativ faoliyatga kirishishning turli imkoniyatlari yaratiladi.

2-topshiriq. Managing Classroom Interaction

Maqsad: strategik va sotsiolingvistik kompetensiyalarni rivojlantirish.

Vaziyat: *During a group discussion, two students dominate the conversation, while the others remain silent. How would you encourage equal participation?*

Talabalar kichik guruhlarda vaziyatni tahlil qilib, kommunikativ yechimlarni taklif etadilar. Quyidagi nutqiy konstruksiyalardan foydalanish mumkin:

—*Let's give everyone a chance to speak.*

—*What do you think about this idea?*

—*Would anyone like to add something?*

—*That's an interesting point. Let's hear another opinion.*

Topshiriq pedagogik nutqda hurmat, muloyimlik, kommunikativ muvozanat va o'quvchi faolligini qo'llab-quvvatlash strategiyalarini shakllantirishga yo'naltirilgan.

3-topshiriq. UDL-Based Microteaching

Maqsad: kommunikativ va kasbiy-metodik kompetensiyalarni integratsiyalash.

Talabalar *Teaching Vocabulary*, *Teaching Speaking Skills* yoki *Giving Classroom Instructions* mavzularidan birini tanlab, 10 daqiqalik mikrodars (microteaching) tashkil etadilar.

Mikrodarsda quyidagi metodik talablar nazarda tutiladi:

— til materiali kamida ikki shaklda taqdim etilishi;
— o'quvchilarni faollashtiruvchi kommunikativ topshiriq qo'llanishi;
— tushunishni qo'llab-quvvatlovchi vizual yoki til tayanchlari berilishi;
— pedagogik nutq ravon, aniq va tushunarli bo'lishi;
— dars yakunida qisqa refleksiya o'tkazilishi.

Masalan, *Teaching Speaking Skills* mavzusidagi mikrodarsda bo'lajak o'qituvchi o'quvchilarni *At the Restaurant* vaziyati asosida dialog tuzishga yo'naltiradi.

Dialog namunasi:

— *Waiter: Good afternoon. May I take your order?*
— *Customer: Yes, I'd like a vegetable soup, please.*
— *Waiter: Would you like something to drink?*
— *Customer: A glass of water, please.*
— *Waiter: Certainly. Anything else?*
— *Customer: No, thank you.*

Talabalar dialogni tinglash, subtitrli videoni ko'rish yoki yozma namuna bilan tanishish orqali o'rganadilar. Keyinchalik o'zaro rollarni almashtirib, mustaqil dialoglar yaratadilar.

Mazkur faoliyat orqali pragmatik moslik, dialogik nutq, tinglash, savol berish va javob qaytarish ko'nikmalari rivojlantiriladi.

Taklif etilayotgan metodikada kommunikativ kompetensiyani baholash ko‘p mezonli yondashuvga asoslanadi.

2-jadval. Kommunikativ kompetensiyani baholash indikatorlari

Mezon	Baholash ko‘rsatkichi
Lingvistik kompetensiya	Leksik va grammatik vositalardan to‘g‘ri foydalanish
Sotsiolingvistik kompetensiya	Nutqning ijtimoiy vaziyatga mosligi
Pragmatik kompetensiya	Kommunikativ maqsadni to‘g‘ri ifodalash
Diskursiv kompetensiya	Fikrning mantiqiy izchilligi va bog‘liqligi
Strategik kompetensiya	Kommunikativ qiyinchiliklarni bartaraf etish
Pedagogik-kommunikativ kompetensiya	Ko‘rsatmalar berish va pedagogik muloqotni boshqarish

Har bir ko‘rsatkichni **besh balli** analitik shkala orqali baholash mumkin. Bunda yuqori ball kommunikativ vazifaning mustaqil, aniq va vaziyatga mos bajarilishini, quyi ball esa ko‘nikmaning yetarli shakllanmaganligini ifodalaydi.

Baholash jarayonida talabaning faqat til birliklaridan to‘g‘ri foydalanishi emas, balki kommunikativ tashabbuskorligi, fikrni tushunarli yetkazishi, suhbatdoshining fikriga munosabat bildirishi va pedagogik vaziyatga mos kommunikativ strategiyalarni tanlashi ham e’tiborga olinadi.

UDL yondashuvining muhim metodik xususiyati baholash sharoitlarini moslashuvchan tashkil etish bilan birga kompetensiyaning asosiy mazmuniy mezonlarini saqlashdan iborat.

MUHOKAMA

Tadqiqot doirasida taklif etilgan metodikaning nazariy ahamiyati kommunikativ ta’lim yondashuvi hamda ta’limning universal dizayni tamoyillarini yagona pedagogik jarayonda uyg‘unlashtirish bilan belgilanadi.

Kommunikativ yondashuv talabalarning real nutqiy faoliyatini rivojlantirishga yo‘naltirilgan bo‘lsa, UDL ushbu faoliyatda turli ehtiyojga ega talabalarning ishtirok etishi uchun metodik sharoit yaratishga xizmat qiladi.

Mazkur integratsiya bo‘lajak ingliz tili o‘qituvchilarining ikki yo‘nalishdagi tayyorgarligini rivojlantirishga qaratiladi. Birinchi yo‘nalish ingliz tilida mazmunli va samarali muloqot qilish ko‘nikmalarini egallashni nazarda tutadi. Ikkinchi yo‘nalish esa turli individual xususiyatlarga ega o‘quvchilar uchun kommunikativ mashg‘ulotlarni loyihalash qobiliyatini shakllantirish bilan bog‘liq.

Masalan, an'anaviy mashg'ulotda barcha talabalar bir xil murakkablikdagi dialogni bir xil vaqt oralig'ida bajarishlari mumkin. UDL asosidagi faoliyatda esa kommunikativ maqsad saqlangan holda ayrim talabalar dialogning tayanch iboralaridan foydalanadilar, boshqalari mustaqil ravishda suhbatni kengaytiradilar. Ayrimlari esa murakkabroq kommunikativ vaziyatlarni hal qilishga yo'naltiriladi.

Bu jarayonda ta'lim mazmunining asosiy natijalari umumiy bo'lib qoladi, lekin unga erishish uchun zarur bo'lgan metodik yordam va faoliyatni tashkil etish usullari moslashtiriladi.

Metodikaning yana bir muhim jihati kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda refleksiv faoliyatning o'rnidir. Talabalarning o'z nutqini tahlil qilishi, pedagogik muloqotdagi xatolarni aniqlashi va keyingi mashg'ulotlar uchun rivojlanish maqsadlarini belgilashi ularning kasbiy o'sishini qo'llab-quvvatlashi mumkin.

Demak, ishlab chiqilgan metodika nazariy jihatdan asoslangan pedagogik taklif bo'lib, uning amaliy samaradorligi kelgusidagi empirik tadqiqotlarda tekshirilishi lozim.

XULOSA

Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining kommunikativ kompetensiyasini ta'limning universal dizayni tamoyillari asosida rivojlantirish metodikasini takomillashtirish zamonaviy oliy pedagogik ta'limning muhim ilmiy-metodik yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Tadqiqot davomida kommunikativ kompetensiya va UDL konsepsiyalarining nazariy asoslari o'rganilib, ularning o'zaro integratsiyasiga asoslangan to'rt bosqichli metodika ishlab chiqildi.

Mazkur metodika diagnostik-motivatsion, metodik loyihalash, kommunikativ-amaliy hamda refleksiv-baholash bosqichlaridan iborat bo'lib, bo'lajak o'qituvchilarning lingvistik, pragmatik, sotsiolingvistik, diskursiv, strategik va pedagogik-kommunikativ ko'nikmalarini kompleks rivojlantirishga yo'naltirilgan.

UDL tamoyillarini kommunikativ mashg'ulotlarga integratsiyalash talabalarning individual ehtiyojlarini hisobga olish, o'quv materiallarini turli shakllarda taqdim etish hamda kasbiy nutqiy faoliyatni moslashuvchan tashkil etish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Shuningdek, rolli o'yinlar, muammoli kommunikativ vaziyatlar, pedagogik dialoglar va mikrodarslar mazkur metodikani amaliyotga tatbiq etishning muhim vositalari sifatida taklif etildi.

Kelgusida ishlab chiqilgan metodikaning samaradorligini pedagogik tajriba-sinov asosida baholash, kommunikativ kompetensiya rivojlanishining diagnostik mezonlarini takomillashtirish hamda UDL asosidagi topshiriqlar tizimini kengaytirish istiqbolli tadqiqot yo'nalishlari hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Bachman, L. F. (1990). *Fundamental considerations in language testing*. Oxford University Press.

2. Canale, M. (1983). From communicative competence to communicative language pedagogy. In J. C. Richards & R. W. Schmidt (Eds.), *Language and communication* (pp. 2–27). Longman.

3. Canale, M., & Swain, M. (1980). Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics, 1*(1), 1–47. https://doi.org/10.1093/applin/I.1.1

4. CAST. (2024). *Universal Design for Learning Guidelines version 3.0*. https://udlguidelines.cast.org/

5. Council of Europe. (2020). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment—Companion volume*. Council of Europe Publishing.

6. Hymes, D. H. (1972). On communicative competence. In J. B. Pride & J. Holmes (Eds.), *Sociolinguistics: Selected readings* (pp. 269–293). Penguin.

7. Meyer, A., Rose, D. H., & Gordon, D. (2014). *Universal design for learning: Theory and practice*. CAST Professional Publishing.

8. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014)